

170

การกระจายทางภูมิศาสตร์ของกิ้งกักแตงในอ่าวไทย

นางสาวเบญจมาภรณ์ วัฒนธงชัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาชีววิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-449-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16659661

Geographical Distribution of Stomatopods in the Gulf of Thailand

Miss Benchamaporn Wattanatongchai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Science

Department of Biology

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

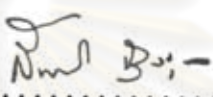
ISBN 974-631-449-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การกระจายทางภูมิศาสตร์ของกิ้งกักแตงในอำเภอไทย
โดย นางสาวเบญจมาภรณ์ วัฒนธงชัย
ภาควิชา ชีววิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ไพบุลย์ นัยเนตร

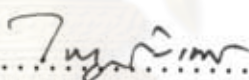

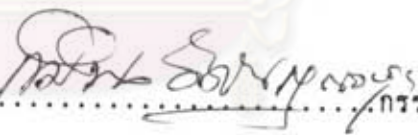
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ อุงสุวรรณ)

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ศยยิ่งยวด)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ไพบุลย์ นัยเนตร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์กัมพล อิศรางกูร ณ อยุธยา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุรินทร์ มีจฉายิพ)

ศูนย์วิทยุโทรคมนาคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เบญจมาภรณ์ วัฒนธงชัย : การกระจายทางภูมิศาสตร์ของกิ้งกักแตนในอ่าวไทย
(GEOGRAPHICAL DISTRIBUTION OF STOMATOPODS IN THE GULF OF THAILAND)
อาจารย์ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์ไพฑูริย์ นัยเนตร, 152 หน้า ISBN 974-631-449-1

การศึกษาการกระจายทางภูมิศาสตร์ของกิ้งกักแตนในอ่าวไทยที่ได้จากประมงอวนลาก พบกิ้งกักแตนรวม 26 ชนิด จัดเป็น 12 สกุล 6 วงศ์, จำนวน 6 ชนิด 5 สกุล 3 วงศ์ มีการกระจายอยู่เฉพาะในอ่าวไทยตอนบน ได้แก่ *Oratosquilla sollicitans*, *Carinosquilla thailandensis*, *Clorida malaccensis*, *C. microphthalma* วงศ์ Squillidae *Lysiosquilloides siamensis* วงศ์ Lysiosquillidae และ *Acanthosquilla acanthocarpus* วงศ์ Nannosquillidae; จำนวน 9 ชนิด 7 สกุล 3 วงศ์ มีการกระจายอยู่เฉพาะในอ่าวไทยตอนล่าง ได้แก่ *Oratosquilla perpensa*, *O. interrupta*, *Carinosquilla carinata*, *Clorida latreillei*, *Lophosquilla lirata*, *L. tiwarii*, *Dictyosquilla foveolata* วงศ์ Squillidae; *Acanthosquilla derijardi* วงศ์ Nannosquillidae และ *Manningia pilaensis* วงศ์ Eurysquillidae; จำนวน 11 ชนิด 7 สกุล 3 วงศ์ มีการกระจายทั้งบริเวณอ่าวไทยตอนบนและตอนล่าง ได้แก่ *Harpiosquilla raphidea*, *H. harpax* วงศ์ Harpiosquillidae, *Oratosquilla nepa*, *O. woodmasoni*, *O. quinquedentata*, *Anchisquilla fasciata*, *Carinosquilla multicarinata*, *Clorida decorata*, *C. thailandica*, *Cloridopsis scorpio* วงศ์ Squillidae และ *Odontodactylus cultrifer* วงศ์ Odontodactylidae

การกระจายของกิ้งกักแตนในบริเวณอ่าวไทยทั้งตอนบนและตอนล่าง มีความสัมพันธ์กับลักษณะของพื้นที่ท้องทะเล, องค์ประกอบของดินตะกอนใต้ทะเล, ความชุ่มชื้น, ความลึกและความเค็มของน้ำทะเล เป็นปัจจัยจำกัดการกระจายของกิ้งกักแตนแต่ละชนิด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....ชีววิทยา
สาขาวิชา.....สัตววิทยา
ปีการศึกษา.....2537

ลายมือชื่อนิสิต.....ไพฑูริย์ นัยเนตร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....ไพฑูริย์ นัยเนตร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

** C427024: MAJOR ZOOLOGY

KEY WORD: GEOGRAPHICAL DISTRIBUTION/STOMATOPOD/GULF OF THAILAND
 BENCHAMAPORN WATTANATONGCHAI : GEOGRAPHICAL DISTRIBUTION
 OF STOMATOPODS IN THE GULF OF THAILAND. THESIS ADVISOR :
 PROF.PHAIBUL NAIYANETR. 152 pp. ISBN 974-631-449-1

The geographical distribution of stomatopods in the Gulf of Thailand was studied. 26 species of 12 genera, 6 families were collected from the trawlers. 6 species of 5 genera and 3 families were distributed in the upper part of the gulf. They were *Oratosquilla solicitans*, *Carinosquilla thailandensis*, *Clorida malaccensis*, *C.microphthalmia* Family Squillidae *Lysiosquilloides siamensis* Family Lysiosquillidae and *Acanthosquilla acanthocarpus* Family Nannosquillidae. 9 species of 7 genera and 3 families were recorded in the lower part of the gulf. They were *Oratosquilla perpensa*, *O.interrupta*, *Carinosquilla carinata*, *Clorida latreillei*, *Lophosquilla lirata*, *L.tiwarii*, *Dictyosquilla foveolata* Family Squillidae; *Acanthosquilla derijardi* Family Nannosquillidae and *Manningia pilaensis* Family Eurysquillidae. 11 species of 7 genera and 3 families were found in both upper and lower part of the gulf. They were *Harpiosquilla raphidea*, *H.harpax* Family Harpiosquillidae; *Oratosquilla nepa*, *O.woodmasoni*, *O.quinquedentata*, *Anchisquilla fasciata*, *Carinosquilla multicarinata*, *Clorida decorata*, *C.thailandica*, *Cloridopsis scorpio* Family Squillidae and *Odontodactylus cultrifer* Family Odontodactylidae.

The distribution of each species in both the upper and lower parts of the gulf seem to correlated to the types of bottom, transparency, depth and salinity of the seawater.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... ชื่อวิทยา.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา..... สัตววิทยา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Tung-um*.....

ปีการศึกษา..... 2537.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาของ ศาสตราจารย์ไพบุลย์ นัยเนตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ รวมทั้งข้อคิดเห็นต่าง ๆ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องตลอดจนให้ยืมเอกสารประกอบการศึกษาด่าง ๆ และช่วยในการเก็บตัวอย่างตั้งแต่เริ่มจนประสบความสำเร็จ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา ยศยิ่งยวด หัวหน้าภาควิชาชีววิทยา รองศาสตราจารย์กัมพล อิศรางกูร ณ อยุธยา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ รองศาสตราจารย์สุรินทร์ มัจฉาชีพ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ อาจารย์สาธิต โกวิทวที ภาควิชาเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลทั้งตักแตนบรีเวณอ่าวไทยตอนบน ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนการค้นคว้าวิจัยบางส่วน ขอกราบขอบพระคุณ ครู-อาจารย์ทุกท่านที่เคยอบรมสั่งสอนให้ข้าพเจ้ามีความรู้และมีมุมมองที่กว้างไกล

ท้ายที่สุด ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ-คุณแม่ ที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนในด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งเป็นกำลังใจตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งน้องชายที่เป็นกำลังใจเสมอมาในการศึกษาครั้งนี้ด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
2 บทสอบสวนเอกสาร.....	6
3 อุปกรณ์และวิธีการศึกษา.....	9
4 ผลการศึกษา.....	27
วงศ์ Harpiosquillidae.....	27
สกุล <i>Harpiosquilla</i>	27
วงศ์ Squillidae.....	32
สกุล <i>Oratosquilla</i>	32
สกุล <i>Anchisquilla</i>	46
สกุล <i>Carinosquilla</i>	49
สกุล <i>Clorida</i>	55
สกุล <i>Cloridopsis</i>	63
สกุล <i>Lophosquilla</i>	65
สกุล <i>Dictyosquilla</i>	70
วงศ์ Lysiosquillidae.....	72
สกุล <i>Lysiosquilloides</i>	72
วงศ์ Nannosquillidae.....	74
สกุล <i>Acanthosquilla</i>	75
วงศ์ Odontodactylidae.....	78
สกุล <i>Odontodactylus</i>	78
วงศ์ Eurysquillidae.....	80
สกุล <i>Manningia</i>	81

บทที่	หน้า
5 อภิปรายผลการศึกษา.....	83
6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	102
รายการอ้างอิง.....	106
ภาคผนวก ก.....	129
ข.....	134
ประวัติผู้เขียน.....	152

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการกระจายของกิ้งกักแตนที่พบบริเวณอ่าวไทยตอนบนและอ่าวไทยตอนล่าง.....	96
2	แสดงชนิดของกิ้งกักแตนและลักษณะถิ่นอาศัย.....	99
3	แสดงลักษณะตะกอนพื้นท้องทะเลในอ่าวไทย.....	101

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

รูปที่		หน้า
1	แสดงลักษณะภายนอกของกิ้งกั๊กแตน.....	18
2	แสดงลักษณะส่วนประกอบด้านบนของกิ้งกั๊กแตน.....	20
3	แสดงลักษณะก้ามเกี่ยวของกิ้งกั๊กแตน.....	22
4	แสดงส่วนประกอบของรยางค์ส่วนหางของกิ้งกั๊กแตน.....	24
5	แสดงสถานที่ทำการเก็บตัวอย่างกิ้งกั๊กแตน.....	26
6	แสดงการกระจายของกิ้งกั๊กแตนที่พบบริเวณอำเภออ่าวไทย.....	97
7	แสดงลักษณะตะกอนพื้นท้องทะเลของอ่าวไทย.....	100

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย